

SVT satsaa meänkiehleen

Yksi virka lisätään kaheksi ja toimitus siirethään Kiruhnaan. Tämä on osa SVT:n satsauksesta meänkiehleen.

– Met tehdä konse-kventisti työtä sillä tarkoituksella ette lisätä meänkielisen teeven määrää lapsile ja täysile, sanoo Mattias Barsk, jolla on ansvaari SVT:n minuriteettiprogammista.

Osa kertomuksia meänkielelä ja meänkielisiltä

perukoilta tulee vähän ker-taa lissäähmään SVT:n prugrammitarjontaa. Ja tämä näkky jo tänä vuona. Tällä hetkelä lähetethään uusituotesarja Kertojat/Berättarna. Tässä on kysymys puolen tiiman prugrammista, jossa kirjailijat Åsa Larsson, Tove Alsterdal, Katja Kettu, Bengt Pohjanen ja Mikael Niemi kohtaava ja kirjottava juttuja yhdessä.

Fieteri uessa muotossa

Nyt näyethään klassik-

keri Fieteri, uessa kostyy- missä. Fuukys on nyt enämpi lapsissa ja niitten hommissa ja siinä on 20 lyhympää ossaa, verrattuna entisheen jossa oli kymmenen varttittiiman ossaa. Prugrammijohtaja on kansa uusi; 19-vuotias Paulina Martikainen Mataringistä.

Näitten lyhymitten ja lukusimmitten prugrammitten tarkoitus on ette saatethaan jakkaa net vuen ympäri ja tällä laila lisätä kontinyteettiä, selittää Mattias Barsk. Hällä on juuret Täränöstä ja hään vastaa SVT:n minuriteettiprogammista.

Uuen vuen jälkhiin lanseerathan kansa lastenprugrammin webbisivun meänkielelä.

– Sielä met kohtaama niitä. Sielä ne on aktiivisia ja saattava nähä prugrammit koska ne halvava, sanoo Mattias.

Monta genreä

Satsaus meänkielisten kertomusten ja prugrammiten lissäämiseksi tarkoittaa kansa resyrsinlisäystä

meänkielitoimitukseen. Entiset kahet puoliaikavirat laajenethaan kaheksi kokoaikaviraksi. Virkoja hoitava Ahti Aasa ja vasta rekryteerattu Johan Palmäki, 23 vuotta vanhaa, Kirunasta kotosin. Toimi-

” Täälä päin oon vaikka kunka paljon kertomista

tus panhaan Kiruhnaan, lähele saamelaisen toimittusta ja niitä yhtheistyömaholisuuksia joita sielä sitte oon.

Ensi vuona meänkielentoimitus tuottaa muun muassa kaksi dokymntääriä, selittää Mattias:

– Täälä päin oon vaikka kunka paljon kertomista. Se oon mulle aika selvä, kiitos minun juuret Toornionlaaksosta ja yhteyten sinne, mutta sen huomaa kansa Facebookin ja muitten sosiaalisten meedioitten huilusta.

Regina Veräjä

Käänös: Erling Wande

Fieterin Paulina Martikainen ja Fabian Latvala kävit leipomassa Forsnäsissä Niemiseelin lähelä.

Kuva: Ahti Aasa, SVT

Åsa Larsson ja Tove Alsterdal oon myötä tevesarjassa Kertojat.

Kuva: SVT

Maanyskilvan lopputulos

Satu jävla helvetes maa – tämä on Tornionlaakson teatterin maanyskirjotuskilvan/kursin 2014 voittajamaanyksen nimi. Tekstistä vastaa Charissa Martinkauppi.

– Se oon voitto sinänsä ette kaikki kaheksan osanottajaa jätit valhmiita ja pelikelposia maanyksiä, sanoo taiteellinen johtaja Carina Henriksson.

Tornionlaakson teatteri (ToTe) oon tänä vuona järjestänny manyskriptikilpakirjotuksen nimelä Tornionlaakso – Kuka? Kenen? Tätä tuki rahilisesti Nuoriso- ja siviiliyhtheiskuntakysymysten virasto.

– Saatto hakea rahhaa prujekthiin, jotka tukeva kansalisten minuriteetitten tasaarvosuutta. Ko suuri enemistö meän pelatuista maanyksistä oon kirjotettu

miehiltä, nämä tässä maholisuuven ottaa framile vaimoittenki kertomuksia ja ääniä julkisessa elämässä, selittää Carina.

Kompetensin nosto

Niistä kahestakymmenestä jätetyistä synopsiksistä jyrä valitti ulos kaheksan osanottajaa: Margareta Aidanpää, Eelkje Tuma, Rita Bergkvist, Eleonora Simu, Annette Lind, Lina Stoltz, Viola Zakrisson ja Charissa Martinkauppi. Nämät oon viimi vuona kirjottanheet ittenäisesti ja henkilökohtaisten avustajitten, Catherine Parmentin, David Vikgrenin ja Markus Forsbergin, avula, jotka kaikin toimivat resjissöörinä, näyittelijöinä eli dramatiikkerinnä.

Vuen aikana oon kansa järjestetty kolme kryptiraffiä, joissa nämät kilpailevat oon saahnee tietoa ja inspirasjuunia

toisilta osanottajilta, henkilökohtaisilta avustajilta ja kirjailijoilta Mona Mörtlund, Tove Alsterdal, Ann-Helen Laestadius ja Katarina Kieri.

Kuuentena päivänä desemberiä nimitethiin voittaja, Charissa Martinkauppi, Korpilompolon Vyöfestivaalila, maanyksestä Satu jävla helvetes maa.

Kaheksan uutta kertomusta

Tämä kappale oon nuoresta Charlotaasta, joka alkaa pönkimhään omaa suomalaista perintöä. Hään hakkee kappalheita farmuurin ja farfaarin, Pirjon ja Einon, tyköä, jotka istuva heän köökinpöyän vieressä jossaki Ruotti/Suomi-riikinrajala ja kattova kiikarilla yli toisele puolen. Kotiapäin, eli pois päin – se oon vähän niinku kappalheen teema-

tiikki. Mutta eeltäjät oon niinku, varovasti sanottu, vastahakosia selittämhään heän omista taustoista.

– Tämä oon henkilökohtainen kuvaus raja- ja minuriteettihäisen histtuuriasta ja identtiteetistä. Siinä oon aivan vyömusta vakavuus pohjala mutta se oon selitetty semmosella dramatyrgisellä finessilä ja isola määrälä voittavvaa hyymuria. Tämä se justhiins oliki, joka sai jyrryn kumhoon, niinku kansa kertomuksen tärkeys, rikhaasti kokhoonpantut henkilöt ja liikkuminen etheenpäin, sanoo Carina.

Martinkaupin palkitthaan sillä, ette ToTe ensi vuona panne ylös kappalheen Satu jävla helvetes maa.

– Ja luultavasti tulema pellaahmaan jonku näistä toisistaki maanyksistä. Nämät vastakirjotetut kappalheet ovat hyvät

Charissa Matinkauppi voitti ToTe:n maanykskirjotuskilpailun.

Kuva/Foto: ToTe

olemassa meän ja muitten teatteritten varastossa, kirjottajathan oon vaphaita myymhään heän

tuotantoa etheenpäin, lopettaa Carina.

Regina Veräjä

Käänös: Erling Wande

Puhhenjohtajalla oon puhheenvuoro

Hei rakkaat jäsenet ja muut MET-lukijat. Nyt oon taas kulunut vuosi siitä ko mie viimiseksi kirjotin MET:issä.

Liitto oon taas niinku muina vuosina pitänyt neuotteluja keskus- ja rekiunaalisten minuriteettiviranomaisten kansa meänkieliläisistä. Met olema kansa jossaki määrin olleet yhtheistoiminassa joittenki paikallisten järjestöitten kansa vaikka tämä tehtävä oikeestaan kuuluu paikallisille föreeninkille. Valitettavasti emmä ole vielä saahneet aikhaan paikallista föreeninkiä Haaparannala mutta met emmä anna perhiin näitä yrityksiä. Paikalliset neuvotelut paikallisföreeninkitten ja förvaltnikkunnitten välilä toimivat paljon erilaihiin eri kunnissa. Joissaki kunnissa paikallisosastot saavat olla matkassa ilmottamassa mielipiteitä vähemistöile tärkeissä asioissa ko taas joissaki parhaassa tapauksessa saathan vain tietoja jo tehtyistä eli jo valhmiiksi käsitelyistä päätöksistä. Liiton mielestä tässä on vielä paljon teke-

mistä. Vieläki saattaa vastaavilta sjeefiltä kuula ette "met halvama pittää meän työpaikan puhthaana" ko liittojäsenet on vaatinheet ette työpaikala skyltit pitäsit olla meänkieliläki. Liitto tekkee loputtamattoman vireästi työtä levittämällä tietoa minuriteetitten oikeuksista ja siitä lain-sääntäöstä joka oikeasthaan on meän työn perusta. Mutta ei Rummiakhaan yhdessä päivässä rakenettu, niinku sanothaan.

Kontaktia paikallisosastoitten kansa on varmasti maholista kehittää, meän rajotetut resyrsit ei anna maholisuuksia matk-hoin muuten ko jos net saatethaan tehä samala ko julkiset ypraakit. Tämä on se raaka toelisuus jossa minuriteettijärjestöt elävät. Viimi vuen aikana liitto on pannu alkuun nuorisoliiton Met Nuoret, jolla jo on vilkas toiminta joka vain kasuaa. Minun kehotusta viimi vuen joulunumerossa, ette kaikitten jäsenitten sopis värvätä omasia ja lapsia STR-T:n jäseniksi, ei ole oikeen seurattu. Jäsenitten määrä on sama

ko ennenki, jos aattelee ette uusia tulee mutta jokku jäävät pois. Se joka meitä ilottaa on ette Luulajan Tornedalsgillet oman päätöksen jälkhiin tulee liittymhään kollektiivinä meän jäseneksi. Meitä ilottaa seki ette Luulajan kunta tulee omasta alotheesta liittymhään meänkielen totimintakunthiin, mikä oon meän mieli-pitetoiminan yksi seuraus.

Viimi vuona vietethiin "Meänflaun" päivää yhdessä Meänmaa-järjestön kansa. Flaku nostethiin tankhoon monessa paikka Toornionlaaksoa ja Pohjasen Pänktti vastasi osaksi prugrammista. Meän yhtheistoiminta Meänmaan kansa oon kehittäny silläki laila ette STR-T:tä oon pyyetty eustamhaan Meänmaataki yhtheistyössä Norjan kveeniliiton ja Kveenimaaliiton kansa. Met olema myönteisiä siiheen ette meän yhtheistyö Meänmaan kansa syventyis.

Niinku kaikin tiättä meän kanslii oon

päivittäin auki ja Siw, meän uskolinen työntekijä ottaa mielelhään vasthaan teän näkokantoja ja vinkkiä, joita met sitte saatama julkasta MET-avisissa. Ensi styrelsikokouksessa met tulema ottamhaan kantaa siiheen, ette mitä tehä MET-avisin kansa? Lopetammakos met sen? Tehemäkös siitä digitaalijulkasun, joka olis saatavissa vain verkon kautta? Eli soppisko kuitenkin väliaikaisesti jatkaa niinku ennenki? Met otama mielelhään vasthaan teän hunteerinkiä tästä kansliihiin.

Kiitoksia kulhneesta vuesta! Styrelsi ja kanslii toivottaa Teile kaikile Hyvvää Joulu ja Onnelista Uutta Vuotta 2015!

Puhheenjohtaja
Tore Hjorth

Oon aika STR-T:n stipentille

STR-T jakkaa joka vuosi kolme stipenttiä henkilöille jotka eistävä tornionlaaksolaista kulttuuria ja elämäntappaa, niinko kulttuurityöntekijä joka aktiivisesti käyttää meänkieltä toiminassa ja nuoret jotka lukeva kieltä kouluissa.

Kolme eri stipenttiä jaethaan vuosikongressissä; Nuorten stipentti, Aikusten stipentti ja Pruuuama ja freistaamastipentti.

Meetlemmit kuttuttuhaan tervetulleeksi ilmothaan viimisthään 1 fepryaaria 2015.

Lähätä henkilön nimi ja sinun mutiveerinki STR-T, Aapua 6, 957 94 Övertorneå, eli e-postin kautta info@str-t.com

Tid för STR-T:s stipendium

STR-T delar varje år ut tre stipendier till personer som främjar tornedalsk kultur och leverne, exempelvis kulturarbetare som aktivt använder meänkieli i sitt utövande och ungdomar som läser meänkieli i skolan.

Stipendierna delas ut i samband med årskon-gressen och består av Ungdomsstipendiet, Vuxenstipendiet och Pruuuama ja freistaamapri-set. Medlemmar välkomnas att nominera stipendiekandidater senast 1 februari 2015. Skicka namn och motivering till STR-T, Aapua 6, 957 94 Övertorneå eller genom e-post: info@str-t.com

Tillaa meänflaku-alenus jäsenille

Mäenflaku oon saattavissa seuraavan kokosenna:

Flaustankoflaku 12 metrin tankhoon, 200x314 senttiä, kustanus	950 kruunua
Flaustankoflaku 9 metrin tankhoon, 236x150 senttiä, kustanus	750 kruunua
Flaustankovimppeli 35x300 senttiä, kustanus	500 kruunua
Fasaatiflaku 63x40 senttiä (lähätethään ilman tankoa,) kustanus	225 kruunua
Pöytäflaku, kustanus	300 kruunua

Kymmenen prusentin alenus jäsenille! Tillaus: info@str-t.com.

Välkommen att bli medlem...

Selvitä:

- Minkä flaun sie halvaat
- Nimen
- Atressin
- Postinnumero ja paikkakunta
- Telefooninnumero
- Muuta
- E-postiatressi

Met toimitamma tillauksen Posten AB:n kautta ja lähätämmä sinun tillauksen laskua vasthaan, joka seuraa lähätyksen jäljyssä. Met lähätämmä sinun tillauksen niin hopusti ko vain oon maholista, sulla pitäas olla sinun tillaus postiloovassa viikon sisäle, jos vain ei joku vissi flaunkoko hetkel-lisesti ole lophuunmyyty.

Välkommen att bli medlem –Tule sieki fölhjyyn

STR-T har medlemmar i hela Sverige och vi vill gärna bli fler! Att bli medlem kostar 150 kr per år och 20 kr för familjemedlem, du kan även lösa ett familjekort för 200 kr. Ett medlemskap tecknar du enklast genom att kontakta Siw på kansliet. Glöm inte ange namn, adress och e-postadress. I medlemskapet ingår MET-avis samt tio procent rabatt när du köper Meänflaku.

STR-T

PRENUMERATION/ADRESS-ÄNDRING/REDAKTION: TILAUKSET/OSOTEMUUTOS/TOIMITUS:

STR-T
Aapua 6, 957 94 Övertorneå
Tel: 0927-240 74
Fax: 0927-240 85
E-post/sähköposti:
info@str-t.com
Hemsida/kotisivu:
www.str-t.com

Redaktör/toimittaja:

Regina Veräjä
regina.veraja@str-t.com

BANKGIRO: 669-2230

TILINUMERO:
Ylitornion osuuspankki 553300-430574

PRIS/HINTA: 150 SEK/17 EURO
(inklusive medlemsavgift/jäsenmaksu sisältyy)

UTGIVARE/JULKASIA:

Svenska Tornedalingars Riks-förbund-Tornionlaaksolaiset

Julkasuperiaatheet

Tämä jällaa METHiin lähätettyjä materiaalia. Toimituksela oon oikeus lyhentää tekstiä. Selviä tekstivikoja saatethaan korjata. Toimituksela oon oikeus vaphaasti kääntää tekstiä. Kirjottaja saapii olla anonymi, mutta

toimisto häätyy saaja nimen. Met emmä lähätä takasi meile lähätettyä materiaalia, jos omistaja ei sitä vaai.

MET-avisin tavote oon ette julkasta meänkielen kaikila varietetilä olevaa tekstiä. Avisin pyrkimys oon olla kieltähoitava niin kauas ko maholista.

Publiceringsprinciper

För till MET-avisin insänt material gäller följande. Redaktionen förbehåller sig rätten till att förkorta insända texter. Uppenbara felaktigheter i språket kan rättas. Redaktionen har rätt att fritt översätta texten. Skribent har rätt att vara anonym, men namn måste uppges till redaktionen. Insänt material returneras ej om inte skribenten särskilt ber om det.

MET-avisin har som målsättning att publicera innehåll på de varieteter som finns i meänkieli. Tidskriften har ambitionen att vara språkvårdande så långt det är möjligt.

Nuoret minuriteetit diskrimineerinkiä ja rasismia vasthaan

Nuori Minuriteetti on kansalisten minuriteetien nuorten yhteistyölaava. Aykystissä het kävit Puolassa tuhoamisleirissä ja juutalaisten korttelissa ja sillä paikkaa joka oli Krakowin ghetto. Sielä paikan päälä het puhuit juutalaisten ja roomitten diskrimineerinkistä.

– Se oli monele kau-

hean tuntheelista. Se oli fantastista nähä kunka kaikki nuoret henkilötasola tuit toinen toista. Keskelä tätä kauheata vahvistu voima ja halu tehä työtä kaikenlaista diskrimineerinkiä ja rasismia vasthaan, sannoo Ulrika Rönmark, Nuori Minuriteetti-prujektin koordinaattori.

Ulrika Rönmark, Nuori Minuriteetti-yhityksen prujektikoordinaattori./Ulrika Rönmark, projektikoordinator i Ung Minoritet.

Net nuorisoliitot, josta Nuori Minuriteetti-yhiteistyölaava koostuu, ovat Ruottinsuomalaisten nuorisoliitto, Sáminuorra, Juutalaisten nuorisoliitto Ruottissa, Roomitten nuorisoliitto ja Met Nuoret – Toorniolaaksolaisten nuorisoliitto.

– Sen jälkhiin ko olema olhee alkuvaiheessa, jossa olema oppinheet tuntemhaan toisia osanottajia ja tehneet työtä sisälisen stryktyyrin kansa, kattoma ette met nyt saatama mennä etheenpäin niitten yhteisten kysymysten kansa, joita meilä oon, sannoo Ulrika Rönmark.

Marsissa Nuori Minuriteetti järjesti Uumajassa kaikile minuriteetille suuren konferensin ihmisoi-keuksista. Net olit kansa liikheelä Almedalen-viikola, jossa het piit seminarin joka oli täynä väkeä. Nuori Minuriteetti oon nyt kirjottanu preivin Alice Bah Kunkhele, ja pyytänhee kohtaaamista.

– Osaksi halvama sanoa hänen tervetulleeksi uuna ministerinnä, osaksi halvama tehä meän prujektin näkyväksi ja puhua Nuori Minuriteetin finansiasioista tulevaisuessa, sannoo Ulrika Rönmark.

Yhiteistyölaavan Nuori Minuriteetin kautta kaikki nuoret minuriteetin kävit Auschwitzin tuohamisleirilä Puolassa. Kuva: Ulrika Rönmark

– Met halvama kansa ette prujekti pitäs saa tukea suohraan hallitukselta ja ette sen tuen pitäs saa normaalin nuorisoliittorahotuksen lisäksi. Met halvama tehä järjestön vahvemaksi yhiteistyölaavana emmäkä kilpaila nuorisoliitoitten kansa ra-

hoista. Nuori Minuriteetti oon nyt ollu käynissä kolmatta vuotta mikä kansa oon sen viiminen vuosi prujektituela ja aygystissä 2015 he ovat taas ilman rahotusta.

– Met olema sitä mieltä,

Met halvama kansa ette prujekti pitäs saa tukea suohraan hallitukselta ja ette sen tuen pitäs saa normaalin nuorisoliittorahotuksen lisäksi. Met halvama tehä järjestön vahvemaksi yhiteistyölaavana emmäkä kilpaila nuorisoliitoitten kansa ra-

hoista. Met halvama kansa

tässä möötissä antaa ministerin tietää minkälainen perspektiivi meilä oon niihin vaatimukshiin joitten kansa kansalisten minuriteetitten lapset ja nuoret joka päivä taisteleva, sannoo Ulrika Rönmark.

Hasse Stenudd
Käänös: Erling Wande

Kyliga strukturer för meänkieli

Meänkieli erkändes som nationellt minoritetsspråk för 15 år sedan, men språket finns fortfarande inte på universitetsnivå. STR-T:s verksamhetsledare Maja Mella reflekterar: Detta är konsekvensen av Umeå universitets beslut i somras, då grundkursen i meänkieli lades på is trots universitets särskilda uppdrag från regeringen.

Bilden som kommunicerats är att universitetet inte kom överens med läraren om lönen och därför lämnades 99 elever i kylan. Antalet elever har ökat de senaste åren, ett resul-

tat av mobilisering och det ökade intresset för meänkieli bland unga. Umeå universitet får inga öronmärkta pengar för meänkieli utan ersättning i efterhand baserat på antalet inskrivna studenter samt antal studenter som avlägger tentamen.

Det som inte kommunicerats är att läraren erbjuds en lägre tjänstgöringsgrad medans elevantalet steg och läraren var parallellt med sin tjänst tvungen att utveckla nytt läromedel. En ohållbar situation och grundkursen bedrevs också via distans, vilket får en osökt att tänka på hur uni-

versitetsledningen förhåller sig till revitaliseringen av meänkieli.

Möjliga skäl till beslutet

Umeå universitets beslut att inte genomföra kursen är inte att ledningen misslyckades med löneförhandling utan två skäl som jag ser.

Det första skälet är en okunnig ledning som tänker att det är enklare att lägga ned en grundkurs i meänkieli än i engelska, för ingen kommer ju att protestera.

Det andra skälet är att jag tror att universitetet

väljer att markera mot regeringens märkliga beslut att förlägga lärarutbildningen i meänkieli till Stockholm, vilket var tvärtemot Högskoleverkets utredning och remissyttrandet där Umeå förordades.

Att Umeå universitet inte hade dialog med företrädare innan beslutet kan tolkas som lagtrots. STR-T och Met Nuoret har krävt att få träffa universitetsledningen för att samråda kring lösningar. Fortsättning följer. Så många elever får och ska inte lämnas i kylan.

Maja Mella.

Kuva/Foto: Kjell Kangas

Dags att motionera

Det är dags att skriva motioner till årskongressen! Den sista dagen för inkommande motioner är den 1 februari 2015. Välkommen med motioner till: STR-T, Aapua 6, 957 94 Övertorneå. E-post: info@str-t.com

Oon motsuunitten aika

Oon aika kirjottaa motsuunia konkreshiin! Viiminen päivä motsuunila oon 1 fepryaaria 2015. Tervetuloa kirjothaan osotheeseen: STR-T, Aapua 6, 957 94 Övertorneå. E-posti: info@str-t.com

Allt fler besök på minoritet.se

Hemsidan minoritet.se har till uppgift att ge information om bland annat Sveriges internationella minoritetsåtaganden, om minoritets- och diskrimineringslagstiftning och om språklig revitalisering. Och intresset för sidan ökar successivt, från 60 000 till 100 000 besök på ett år.

För fyra år sedan gav regeringen Sametinget i uppdrag att ansvara för och utveckla en hemsida för Sveriges fem nationella minoriteter. Nu startades minoritet.se och Malin Junkka

anställdes som redaktör. Hon arbetar också journalistiskt, plus att ytterligare ett tiotal frilansare bidrar med material till hemsidan. De är spridda över landet och har i många fall nationell minoritetsbakgrund.

Arbetet med hemsidan ska involvera de nationella minoriteterna. Vi håller också ett årligt dialogmöte med företrädare för de nationella minoriteterna, där de får komma med synpunkter och får information om minoritet.se, berättar Malin.

Regina Verjå

Malin Junkka är redaktör för minoritet.se. Foto: Hasse Stenudd

En halvaa pienentyä eli alistua

Jööteporissa on työryhmä Ruottin kansallisille minuriteetile ja tämän kautta on saatu aikhaan "Kulturkalaset" niminen juhla. Kunnan kautta on sielä saatu apua ette järjestää yhteistä ohjelmaa.

– Meilä on kaikila paljon yhtheistä joka antaa toivoa ette tulevaisuudessa vielä kehittää tätä työtä. Suomalaisen kans meilä on erithäin hyvä yhtheistyö ja olis soma ette saisima följhyyn myös tornionlaaksoilaiset, romaanit ja saamekansan etustajat, sannoo Tom Shutevitz, Ruottin Jiddischliitosta. Ko METavisi oktuuperin paremalla puolela porisee Ruottin Jiddischliiton kans, niin lehtimajanjuhla, lövhyddohögtiden, eli sukot, on justhiin loppunu.

– Läpi aikoja ihmiset tämän viikon aikana iloittee ja juhlii että mitä on satu viljelytä ja koota lathoin, sannoo Tom

Shutevits.

Ruottin Jiddischliitola on paikallisjärjestöjä Mal-möössä, Jööteporissa ja Stokkholmissa. Uumajasaki olhaan käynissä että järjestää paikalista työtä. Juutalaiset on yksi ruottin kansalisista minuriteetistä. Jööteporissa on vanha synnakooka joka rakenethiin 1955. Sinne tulee vuosithain noin 5000 kävijää, monet on oppilhaita opettajan kans, eläkeläsiä ja eri ynvärsiteetistä.

Kieli tärkein

– Siellä met saama maholisuuen porista juutalisuudesta, juutalisista Ruottissa ja meän joka-päiväsestä elämästä täällä. Tietysti kieli on tärkein vaikka jos on rehellinen niin met emmä koskhaan tule porisheen jiddischtä niinku ennen, Tom Shutevitz sannoo.

Kieltä on halvikkettu hepreean kielen laiala mutta ko jiddisch on saanu minuriteetikielen staat-

tyksen niin Tom Shutevitz vertaa sen tapahtuman saman arvosenna niinku se olis tunnustettu niinku maailman perintheenä, världsarv.

Ko Jiddischliitto perustethiin Ruottissa niin tuli taistelu Juutalaisten keskusjärjestön kans minuriteetirahotuksesta.

– Oon sionistia täällä jotka halvaa että rahoitus kokonaaas menis hepreean kielele. Mutta on historialinen fakta että jiddischkieli on ollu Ruottissa 15- 1600-luvusta saakka. Monesti nämät sisäliset taistelut saattavat olla hankalamat ko mitä ko mitä taistelu antisemitismiä vasthaan, ko sionistit koko ajan pannee Jiddischliiton olemisen kysheen alaseksi, Tom Shutevitz sannoo.

Liitto on perustunu jutalaisesta tyväenliikheestä ja järjestää paljon kansankoulutusta ja nostaa päänsä kysymyksiä kuuluvaisuudesta ja itentiteetistä.

Vakavia asioita

Tom Shutevits saarnaa ette nämät vakavat asiat niinku antisemitismi, het ei tarte tuntea niin paljon ko Juutalainen seurakunta Jööteporissa hyvin hoitaa nämät asiat. Liitola on myös kahvila joka veethään etheenpäin talkoo työlä. Tänne tulle atistiä, teatteriryhmiä, katothaan filmiä ja täällä leivotaan ja kokkoinuthaan lauantaisin. Maksavia jäseniä on satakunta ja joku kylttyyri tapahtuma panhaan pystöön niin kävijöitä on helposti siittä vielä tuplat. Jööteporissa on myös vanhuskoti missä henkilökunta porisee jiddischtä. Isompi perintö maholistaa tämän ja kothiin on tulioita koko maasta.

– Mie olen ruottalaisessa yhtheiskunnassa yksi persuuna ja oman kansan seurassa aivan toinen. Toivottavasti täällä vielä on paikkaa juutalaisele kylttyyri. Mutta pölkään ette tämä mikä tapahtuu Israelin ja Palestiinan

Tom Shutevitz, Ruottin Jiddischliitto

Kuva: Hasse Stenudd

välilä, peilaantuu sillä laila ette se lissää antise-

mitismiä. – Sen huomaa ja se peilaantuu myös meän työssä. Mutta mie toivon

että ei tarte alistua eli pieneentyä siksi ette on juutalainen, Tom Shutevits sannoo.

Hasse Stenudd

HB-nyheter på tre språk

Efter årsskiftet planeras meänkieli ta plats i Haparandabladet nyhetspalter och tidningen blir därmed Sveriges enda trespråkiga nyhetsorgan. HB har dock sedan många år tillbaka publicerat en krönika på meänkieli.

Siktet är inställt på en till två sidor per vecka, alltså mellan en halv och en hel sida i varje tidning.

Satsningen förklarar chefredaktören Örjan Pekka så här:

– Avgörande för satsningen är att presstödet sedan 2014 inkluderar möjligheter till nyhetsmaterial på meänkieli. Satsningen måste dock vara sparsam, eftersom det är frågan om relativt små pengar.

Hur produktionen av texterna ska göras är inte klart i dagsläget men tanken i nuläget är att knyta några skribenter och översättare till tidningen.

Vill öka antalet böcker på minoritetsspråk

I åtta månader har nio deltagare utbildats vid Samernas författarskola, Sámiid álliidskuvla, i Jokkmokk. Deltagarna är samtliga skribenter på sydsamiska, lulesamiska och nordsamiska med ambition att bli författare.

Under kursen har del-

tagarna arbetat med egna manus och blivit drillade i bland annat bokutgivning och affärsplaner, allt med sikte på ett framtida författarskap. I dagsläget är tre manus tryckfärdiga och resterande är färdiga råmanus för vidare bearbetning. Samtliga deltagare har kontakt med förlag,

som vill ge ut böcker på samiska. Kommande år kan därför bli året som vänder trenden när det kommer till utgivning av samiska böcker.

Bágo ska främja minoritetsspråkförfattare

Deltagarna har också startat en skribent- och

författarförening som heter Bágo*, där föreningen önskar etablera nätverk med andra minoriteter. Bágo vill främja minoritetsspråkförfattaren så att litteraturen blir mer synlig och att utgivningen ökar.

–Att vara ensam författare är tungt, i en förening är det enklare att söka

medel för utgivning och utvecklingsprojekt som är viktiga för oss i glesbygd. Målet är att jobba fram en plattform för författarskap, säger Anne Wuolab .

Böcker - en demokratisk rättighet

Plattformen kan gärna kallas för infrastruktur som stärker minoritetsspråkförfattarens arbete, yrke och status. Ambitionen är att öka resurserna så att författare kan publicera sina texter. En långsiktig författarutbildning för minoritetsspråk är ett viktigt mål för Bágo, det för att stimulera en hållbar produktion av minoritetsspråklitteratur.

–En bok kräver en författare, en grafiker, korrekturläsare, översättare, illustratörer, marknadsförare, tryckeri. Det finns en arbetsmarknad, menar vi. En bok är kultur och en demokratisk rättighet. Speciellt när det kommer till minoritetsspråken här i Sverige, avslutar Anne.

*Bágo betyder ord på sydsamiska och lulesamiska

Några deltagare i författarskolan, bakre raden; Anne Maj Kuoljok Albinsson, Maj-Britt Larsson och Sara Inger Sara. Främre raden; Lisbeth Kielatis, Anne Wuolab och Lilian Urheim.

Foto: Katarina Hällgren/Samefolket

Maja Mella

www.str-t.com